

VAI TRÒ VÀ ĐÓNG GÓP CỦA DOANH NHÂN NỮ TRONG PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI CỦA ĐẤT NƯỚC

Trần Thị Thủy

Chủ tịch Hội đồng Doanh nhân nữ Việt Nam

Kính thưa Đoàn Chủ tịch Đại hội

Kính thưa các vị lãnh đạo

Kính thưa Đại hội!

Nói đến vai trò của phụ nữ nói chung và doanh nhân nữ nói riêng, trong thông cáo chung của Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái bình dương (APEC) với sự tham gia của các Bộ trưởng và đại diện 21 nền kinh tế thành viên APEC diễn ra tại San Francisco, Mỹ năm 2011 có nêu: *"Phụ nữ đóng góp vào sự thịnh vượng của khu vực và là một đầu tư cho tương lai. Sự tham gia tích cực của phụ nữ vào nền kinh tế ở mọi cấp độ bao gồm cả ở mức đưa ra quyết định trong chính phủ và các doanh nghiệp sẽ mang lại những lợi ích cho xã hội và môi trường chung"*.

Việt Nam là một trong số những nước đầu tiên ký kết Công ước về xóa bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ (CEDAW). Luật Bình đẳng giới chính thức có hiệu lực từ ngày 01/7/2007 đã góp phần đưa vai trò của phụ nữ trong xã hội ngày càng được nâng cao, đặc biệt trong lĩnh vực kinh doanh. Với hơn 50% dân số và gần 50% lực lượng lao động xã hội, ngày càng có nhiều phụ nữ tham gia vào hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội và giữ những chức vụ quan trọng trong bộ máy nhà nước. Chính những đóng góp tích cực và hiệu quả của phụ nữ vào thành tựu của công cuộc đổi mới đất nước đã và đang làm thay đổi dần những định kiến về vai trò của phụ nữ trong xã hội; xã hội đã thừa nhận phụ nữ có khả năng tham gia không thua kém gì nam giới trong những công việc vốn được coi như "địa hạt bất khả xâm phạm" của nam giới.

Tại Diễn đàn Doanh nhân Việt Nam ngày 6/3/2011 ở Hà Nội, các đồng chí lãnh đạo Đảng, Nhà nước đã phát biểu: *"Doanh nghiệp, doanh nhân Việt Nam vừa là đội quân chủ lực của công cuộc đổi mới của Đảng, Nhà nước và Nhân dân ta, đồng thời là đội quân tiên phong trong hội nhập quốc tế, trong đó các doanh nhân, doanh nghiệp nữ đóng vai trò rất quan trọng. Họ là những anh hùng trong thời bình"* và đánh giá: *"Các doanh nhân nữ Việt Nam là những tấm gương tiêu biểu cho bản lĩnh, sức chịu đựng, sự sáng tạo, năng động và sức vươn lên trong khó khăn, thử thách, đã góp phần tích cực vào việc duy trì sự ổn định và khôi phục, phát triển kinh tế, giải quyết các vấn đề an sinh xã hội..."*.

Trong khu vực nông nghiệp, phụ nữ là người điều hành 60% kinh tế hộ gia đình trên toàn quốc. Đây là một trong những hình thái kinh tế chủ đạo ở nông thôn hiện nay, góp phần xóa đói giảm nghèo, làm giàu chính đáng. Phụ nữ không chỉ chứng tỏ khả năng "tay hòm chìa khóa" của mình mà còn rất năng động, đảm đang, từng bước xây dựng kinh tế gia đình vững chắc.

Cùng với nam giới, phụ nữ đã giữ vai trò quan trọng bảo đảm an ninh lương thực quốc gia, tăng kim ngạch xuất khẩu. Ở nông thôn, trước những diễn biến phức

tập của thời tiết, dịch bệnh, giá cả, áp lực cạnh tranh..., các hộ kinh doanh, chủ trang trại do phụ nữ làm chủ vẫn chủ động đầu tư phát triển sản xuất, học tập và áp dụng các kết quả nghiên cứu khoa học để chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi, đa dạng ngành nghề, tăng sản phẩm có giá trị kinh tế cho tiêu dùng, xuất khẩu, góp phần phát triển nông thôn, làm giàu cho gia đình và đất nước (góp phần đóng góp vào tỷ trọng giá trị nông nghiệp là 21% GDP)¹.

Trong ngành công nghiệp vẫn được coi là lĩnh vực đặc quyền của nam giới, ngày nay nhờ có sự tham gia tích cực và hiệu quả của phụ nữ mà định kiến này đã dần thay đổi. Tính đến năm 2010, cùng với nam giới, phụ nữ đã góp phần tăng tỷ trọng giá trị công nghiệp và xây dựng là 41% GDP.

Nữ doanh nhân và phụ nữ là lực lượng đông đảo trong các ngành chế biến, dệt may, da giày, thủ công nghiệp. Các doanh nghiệp này đã hoạt động rất có hiệu quả, góp phần không nhỏ trong việc tạo việc làm cho hàng ngàn người lao động, đóng góp cho ngân sách nhà nước, tham gia hội nhập ngày càng sâu rộng vào thị trường thế giới và khu vực.

Nữ doanh nhân cũng chiếm tới 36,7% trong lĩnh vực dịch vụ là lĩnh vực có sự phát triển mạnh trong nền kinh tế thị trường hiện nay. Các loại hình dịch vụ đa dạng, phong phú, chất lượng cao đang hình thành và phát triển, phục vụ nhu cầu ngày càng cao của con người và đây cũng là ngành thu hút nhiều ngoại tệ cho đất nước. Chị em đã năng động học hỏi, đổi mới phương thức kinh doanh, cách thức cung cấp dịch vụ, đáp ứng nhu cầu của xã hội, góp phần đưa tỷ trọng các ngành dịch vụ đến năm 2010 đạt 38,6% GDP. Đây là một đóng góp không nhỏ vào nền kinh tế quốc dân.

Một vài con số trên đây cho thấy, ngày nay nhiều phụ nữ không còn phụ thuộc vào nam giới về kinh tế và từ chủ động về kinh tế, phụ nữ ngày càng có quyền bình đẳng hơn trong gia đình và xã hội. Sự tham gia của phụ nữ vào các công việc của xã hội, được xã hội ghi nhận và đánh giá công bằng cũng chính là yếu tố để nâng cao địa vị của phụ nữ trong gia đình. Ngược lại, sự thông cảm, giúp đỡ, chia sẻ của gia đình sẽ tạo nền tảng vững chắc cho phụ nữ phát triển.

Không chỉ là những thuyền trưởng vững vàng trong kinh doanh, phụ nữ còn là người “giữ lửa” trong mỗi gia đình. Người Tây Ban Nha có câu "Căn nhà vững chắc không phải xây dựng trên mặt đất mà là xây dựng trên công sức của người phụ nữ". Câu này đã nói lên công lao của người phụ nữ trong gia đình và xã hội cũng như kỳ vọng của xã hội đối với họ.

Giống như tất cả phụ nữ trên thế giới, phụ nữ Việt Nam cũng có những đóng góp mang tính "thiên chức" như mang thai, sinh con, nuôi con bằng sữa mẹ và những đóng góp mang tính "xã hội chức" là xây dựng, phát triển gia đình và xã hội. Càng tham gia vào nền kinh tế, phụ nữ càng có điều kiện tiếp cận và phát triển vốn tài chính, vốn con người và vốn xã hội. Đây là các điều kiện tốt nhất để phụ nữ có thể hoàn thiện và phát triển bản thân mình với tư cách là công dân, là người sản xuất, người con, người vợ, người mẹ và người lãnh đạo doanh nghiệp. Phụ nữ cũng

¹ Niên giám thống kê 2010

đang thể hiện mình với tư cách là một lực lượng phát triển xã hội quan trọng không thể thiếu được và người tạo ra nguồn nhân lực cho xã hội.

Là người mẹ, người thầy đầu tiên của con người, phụ nữ nói chung và doanh nhân nữ nói riêng có vai trò quan trọng trong việc xây dựng gia đình ấm no, bình đẳng, tiến bộ, hạnh phúc và giữ gìn bản sắc văn hóa Việt Nam.

Đặc biệt doanh nhân nữ cũng là lực lượng quan trọng trong hoạt động đền ơn đáp nghĩa, nhân đạo từ thiện, cứu giúp người nghèo, người có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn và cứu trợ những vùng có thiên tai. Hàng năm, các doanh nhân nữ đã đóng góp tiền, quà trị giá trên hàng trăm tỷ đồng cho các gia đình chính sách; chăm sóc Mẹ Việt Nam Anh hùng, mẹ liệt sĩ; ủng hộ lương thực, quần áo, vật dụng thiết yếu cho đồng bào bị ảnh hưởng thiên tai, bão lũ. Hưởng ứng cuộc vận động xây dựng “Mái ấm tình thương”, các doanh nhân nữ đã hỗ trợ xây dựng và sửa chữa được hàng nghìn “Mái ấm tình thương” cho phụ nữ nghèo, phụ nữ đơn thân, khuyết tật, phụ nữ có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Theo khảo sát của Tổ chức Tài chính quốc tế (IFC) thì doanh nhân nữ tại Việt Nam đang ngày càng chiếm nhiều vị thế quan trọng trong quá trình phát triển kinh tế, tạo ra một phong cách kinh doanh độc đáo, mềm dẻo, linh hoạt rất có hiệu quả.

Tuy nhiên, trên thực tế vẫn còn những khó khăn từ nhiều phía mà doanh nhân nữ đang phải đối mặt, đó là định kiến giới mang tính truyền thống trong cuộc sống hàng ngày (trọng nam khinh nữ), trong quá trình thực thi pháp luật (mặc dù các quy định về bình đẳng nam nữ đã được ghi nhận ở nhiều văn bản pháp luật) và ngay cả những trở ngại về giới từ chính bản thân mình.

Để tạo điều kiện cho doanh nhân nữ phát huy cao nhất khả năng và trí tuệ của mình, đóng góp ngày càng lớn hơn cho công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế của đất nước, thay mặt cho doanh nhân nữ Việt Nam, chúng tôi xin đề xuất với Đảng, Nhà nước và các cơ quan liên quan một số vấn đề sau:

- Đề nghị đảm bảo lòng ghép bình đẳng giới trong tất cả các văn bản pháp luật, đặc biệt là Luật Doanh nghiệp, Luật Đầu tư, Bộ Luật lao động.... một cách triệt để và có những **biện pháp đảm bảo tích cực** nhằm thực hiện bình đẳng giới trên thực tế.
- Đề nghị sớm phổ biến và triển khai nghị quyết 09-NQ/TW ngày 09 tháng 12 năm 2011 của Bộ Chính trị về *Xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế*. Nghị quyết 09 đã xác định rõ vai trò của Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam là một tổ chức chính trị - xã hội – nghề nghiệp của cộng đồng doanh nghiệp, các hiệp hội doanh nghiệp, đội ngũ doanh nhân và người sử dụng lao động ở Việt Nam (trong đó có doanh nghiệp, hiệp hội doanh nghiệp do phụ nữ làm chủ hoặc điều hành; doanh nhân, người sử dụng lao động là phụ nữ).

- Đề nghị trong chương trình hành động thực hiện Nghị quyết 09-NQ/TW nên xây dựng chương trình hỗ trợ doanh nghiệp, doanh nhân nữ, trong đó có việc thành lập Quỹ hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp.
- Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Hội LHPN Việt Nam với công tác của Hội đồng doanh nhân nữ Việt Nam, đặc biệt trên các lĩnh vực lồng ghép bình đẳng giới trong chính sách, pháp luật và phổ biến pháp luật có liên quan đến doanh nghiệp, doanh nhân nữ; thúc đẩy thực hiện bình đẳng giới trong doanh nghiệp, bảo vệ quyền lợi chính đáng và hợp pháp của doanh nhân nữ và lao động nữ....
- Đa số các Hiệp hội, Hội, Câu lạc bộ nữ doanh nhân của các tỉnh/thành phố mong muốn vừa là tổ chức thành viên của Hội LHPN Việt Nam, vừa là Hội viên của Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, Hội đồng doanh nhân nữ Việt Nam; hoạt động theo Điều lệ Hội và được Hội đồng doanh nhân nữ Việt Nam, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam hỗ trợ, cung cấp các dịch vụ tư vấn, thông tin, đào tạo nâng cao trình độ chuyên môn, các kỹ năng mềm và cung cấp các dịch vụ xúc tiến thương mại và đầu tư; được Hội LHPN Việt Nam hỗ trợ về chuyên môn, kiến thức, kỹ năng để triển khai lồng ghép giới và thực hiện bình đẳng giới, được bảo vệ quyền lợi chính đáng và hợp pháp của doanh nghiệp, doanh nhân nữ và lao động nữ trong doanh nghiệp.

Bên cạnh những nỗ lực, hỗ trợ của Nhà nước, bản thân doanh nhân nữ với niềm đam mê, quyết tâm và nghị lực vốn có của mình, cũng cần chủ động học tập nâng cao kiến thức, kỹ năng để tự khẳng định mình trên thương trường và trong cuộc sống. Một báo cáo nghiên cứu đã nêu ra ba yếu tố để doanh nhân nữ thành công, đó là: *Thứ nhất, bản thân người phụ nữ phải có kiến thức, niềm đam mê và nghị lực. Thứ hai, gia đình, đồng nghiệp và xã hội phải tạo điều kiện để phụ nữ hoàn thành công việc. Thứ ba, giải quyết tốt mối quan hệ nội bộ gia đình để tạo động lực cho thành công.*

Trong bối cảnh nền kinh tế thế giới nói chung và Việt Nam nói riêng được dự báo tiếp tục còn nhiều khó khăn và thách thức, chúng ta tin tưởng rằng các doanh nhân nữ Việt Nam với truyền thống đáng tự hào của dân tộc, với bản lĩnh và nghị lực của mình, các chị tiếp tục sáng tạo, sẵn sàng đối mặt với thách thức mới đầy cam go, khốc liệt của thương trường và làm nên những điều kỳ diệu, đóng góp cho sự tăng trưởng và phát triển của nền kinh tế, giải quyết các vấn đề an sinh xã hội, góp phần to lớn cho sự phồn vinh của đất nước và nâng cao vị thế của phụ nữ trong xã hội.

Nhân dịp này, xin gửi tới các chị tình cảm thân thương, quý trọng cùng những lời chúc mừng tốt đẹp nhất. Chúc chị em chúng ta luôn là những người phụ nữ thành đạt, là những người mẹ, người vợ hạnh phúc.

Xin trân trọng cảm ơn./.